

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Quæ sit maioris meriti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

diligere Deum : est
maioris meriti quam
diligere proximum.
Vita autem contem-
plativa directe ordi-
natur ad charitatem
diuine veritatis, acti-
ua vero ad charita-
tem proximi: quam-
uis ex parte agentis,
maioris quoadoque
meriti fit vita actiua
quam contemplatiua.
¶ Ad secundam ve-
ro dicitur, qd maior,
scilicet illud est simplici-
ter melius, quod est
melius bene dispositis,
est vera de bene
dispositis secundum
conditiones natura-
les, quæ ad speciem
corporis, vel anima
spectant simpliciter:
non autem de bene
dispositis ad hoc, vel
illud particulare, &
sic ea vitatur Philos.
Arguens autem ap-
plicat eam ad bene
dispositos ad aliquid
particulare, puta, ad
suscipiendum regi-
men animarum in ca-
su coactionis &c. Vn-
de propositio dicitur,
quod melius homini
disposito ad regimen
animarum, & coacto,
est melius simplici-
ter implicat in adiec-
to: quoniam afflmit
subiectam secundum
quid conditionaam,
& predicatum ponit
simpliciter.
¶ Ad tertiam dicitur,
qd minor propositio
est falsa: quoniam ita
tunc prelatorum non
sunt propria opera
vitæ actiue: sed ita-
tuti eorum conueniunt
& opera vitæ contem-
platiue, vt August. &
Grego. expresse di-
cunt. Et propterea
sicut status prelato-
rum neque actiuus,
neque contemplati-
uus est, sed ex vtro-
que multus (est enim
tertium viuendi ge-
nus, vt August. dicit)
ita proculdubio opus
multum, quod est pro-
prium prelatis, scilicet con-
templari, & agere,
perfectius est, quam
opus contemplatiuum,
& quam opus acti-
uum. Vnde & Domi-
nus non dixit de Ma-
ria, qd optimum sibi
elegit, sed quod elegit
sibi optimam par-
tem. Melior est enim
pars contemplatiua,
q̄ pars actiua. Vera-
que tamen parte mel-
ius est ipsum totum,
quod proprium est
statui prelatorum: vn-
de hoc gratis conce-

*2. dist. 25. q. 2.
circa finem
20m. 5.*

*2. dist. 25. q. 2.
2. art. 4. q. 2.*

*Homil. 14. a
medio.*

tis diuinæ speculatione con-
ferunt, minus verò cum dilaban-
tur ad corpora. Vnde patet qd
vita actiua non directe præcipit
vitæ contemplatiuæ, sed dispo-
nendo ad vitam contemplati-
uam præcipit quædam opera vi-
tæ actiue, in quo magis seruit vi-
tæ contemplatiuæ, quam domi-
netur. Et hoc est quod Greg. di-
cit super Ezech. qd actiua vita ser-
uitus, contemplatiua autem li-
bertas vocatur.

Ad III. dicendum, qd ad ope-
ra vitæ actiue interdum aliquis a
contemplatione auocatur pp
aliquam necessitatem præsentis
vitæ, non tamen hoc modo qd
cogatur aliquis totaliter con-
templationem deserere. Vnde
August. dicit 19. de ciuit. Dei. *
Otium sanctum quærit charitas
veritatis: negotium iustum. scilicet
vitæ actiue suscipit necessitas cha-
ritatis. Quam sarcinam si nullus
imponit, percipiendæ atque in-
tuitu vacandum est veritati. Si
autem imponitur, suscipienda
est pp charitatis necessitate: sed
nec sic omnino veritatis delecta-
tio deserenda est, ne subtrahatur
illa suauitas, & opprimat ista ne-
cessitas. Et sic patet quod cum
aliquis a contemplatiua vita ad
actiuam vocatur, non hoc fit
per modum subtractionis, sed
per modum additionis.

ARTICVLVS. II.

*Vtrum vita actiua sit maioris meriti
quam contemplatiua.*

AD SECVNDVM sic procedit.
Vt, qd vita actiua sit maioris
meriti q̄ contemplatiua. Meritum
enim dicitur respectu mercedis, mer-
ces aut debetur labori, s̄m illud
1. ad Corinth. 3. Vnusquisq; pro-
prium suum laborem accipiet secū-
dum suum laborem: sed vitæ acti-
uæ attribuitur labor, contempla-
tiuæ verò quies. dicit. n. Grego.
super Ezechiel. * Ois qui ad Deū
conuertitur, prius necessitate est vt
desudet in labore. i. Liam acci-
piat, vt post ad videndum princi-
pium in Rachel amplexibus re-
quiescat. ergo vita actiua est ma-
ioris meriti q̄ contemplatiua.
¶ 2 Præ. Vita contemplatiua est
quædam inchoatio futuræ felici-
tatis. vnde super illud Ioan. vii.
Sic eum volo manere donec ve-
niam, dicit Aug. Hoc aperius di-
ci potest. Perfecta me sequatur actio
informata meæ passionis exem-

Flo: inchoata vero contempla-
tio maneat donec venio, perfici-
enda cum uenero. & Greg. ad
cit super Ezechiel. qd contempla-
tiua vita hic incipit, vt in celesti
patria perficiatur: sed in illa serra
vita non erit status merendi,
sed recipiendi pro meritis. ergo
vita contemplatiua minus habet
de ratione meriti q̄ vita actiua,
sed plus habet de ratione premi.
¶ 3 Præ. Greg. dicit super Eze-
chiel. * qd nullū sacrificium est
Deo magis acceptum, q̄ zelus
animarum: sed per zelū anima-
rum aliquis se conuertit ad stu-
dia vitæ actiue: ergo videtur qd
vita contemplatiua non sit ma-
ioris meriti quam actiua.

SED CONTRA est, quod Gre-
go. dicit in 6. moralium. Magna
sunt actiue vitæ merita, sed cō-
templatiue potiora.
RESPON. Dicendum, qd ratio
merendi est charitas, sicut supra
habitu est. Cum aut chari-
tas consistat in dilectione Dei
& proximi, sicut supra habitū
est, Deum diligere secundum se
est magis meritum, quam dilige-
re proximum, ut est supra
dictū: patet. Et ideo illud quod di-
rectius pertinet ad dilectionem
Dei, magis est meritum ex suo
genere, quam id quod directè
pertinet ad dilectionem proxi-
mi propter Deum. Vita autem con-
trecte & immediate pertinet ad
Dicit enim August. 19. de ciuit. Dei.
sanctum scilicet contemplatiua
ritas veritatis scilicet diuinæ, cui
templatiua infertur, sicut dictum
est quod actiua directius ordinatur ad dilectionem
mi, quia satagit circa frequens memora-
citur Luc. 10. Et ideo ex suo genere
tina uita est maioris meriti quam
est quod Grego. in 3. Homil. super
dicit, Contemplatiua est maior meriti
hæc in usu præsentis operis laboris
est proximi subuenire: illa uero i
turā iam requie degulatur. In contem-
Põr tñ cõtingere, qd aliquis in operibus
plus mereatur q̄ alius in operibus
tiua, puta, si pp abundantia diuinæ
uoluntas implicatur pp ipsius glo-
sustinet a dulcedine diuinæ con-
tptis separari, sicut Apost. dicit ad Roman.
ego ipse anathema esse a Christo, &
quod exponens Chrysostomus lib. de con-
dicit. Ita totam mentem eius dedit
sti, ut etiam hoc quod ei pre caren-
bilis erat, esse cum Christo, multo
ita placeret Christo, contemere
AD PRIMUM ergo dicitur, qd labor
ratur ad augmentum premi) acciden-
mentum meriti respectu premi) esse
principaliter in charitate, cuius quo-

I
K

labor exterior toleratus propter Christum: sed multo expressius eius signum est, quod aliquis pratermissis omnibus quæ ad hanc vitam pertinent, soli diuinæ contemplationi vacare delectetur.

AD II. Dicendum, quod in statu felicitatis futura homo peruenit ad perfectum: & ideo non relinquitur locus proficiendi per meritum. Si tamen relinquere locus, esset efficacius meritum pro maiore charitate. Sed contemplatio presentis uitæ cum quadam imperfectione est, & adhuc habet quo proficiat: & ideo non tollit rationem merendi, sed augmentum meritificat propter maius exercitium charitatis diuinæ.

AD III. Dicendum, quod sacrificium spiritualiter Deo offertur, cum aliquid ei exhibetur. Inter omnia autem bona hominis Deus maxime acceptat bonum humanæ animæ, ut hoc sibi in sacrificio offeratur. Offerre autem debet aliquis Deo, primo quidem animam suam, secundum illud Eccle. 3. Misereere animam tuam placens Deo. Secundo autem, animas aliorum, sicut illud Apo. vlt. Qui audit, dicat ueni. Quanto autem homo animam suam, uel alterius propinquius Deo coniungit, tanto sacrificium est Deo magis acceptum. Unde magis acceptum est Deo, quod aliquis animam suam, & aliorum applicet contemplationi, quam actioni. Per hoc ergo quod dicitur, quod nullum sacrificium est Deo magis acceptum, quam zelus animarum, non praefertur meritum uitæ actiue merito uitæ contemplatiue: sed ostenditur magis esse meritorium, si quis offerat Deo animam suam, & aliorum, quam quicumque alia exteriora dona.

ARTICVLVS. IIII.

Utrum uita contemplatiua impediatur per uitam actiuam.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod uita contemplatiua impediatur per uitam actiuam. Ad vitam enim contemplatiuam necessaria est quadam uacatio mentis, secundum illud Psal. Vacate, & uide te quoniam ego sum Deus: sed uita actiua habet inquietudinem secundum illud Lucae 10. Martha, Martha sollicita es, & turbaris erga plurima. ergo uita actiua contemplatiuam impedit.

¶ 2. Præterea. Ad uitam contemplatiuam requiritur claritas uisionis: sed uita actiua impedit uisionis claritatem, dicitur enim Greg. super Ezechielem, quod lippa est secunda, quia dum occupatur in opere, minus uidet. ergo uita actiua contemplatiuam impedit.

¶ 3. Præterea. Vnum contrariorum impeditur per aliud: sed uita actiua & contemplatiua uidentur contrarietatem habere adinuicem, quia uita actiua occupatur circa plurima: uita autem contemplatiua insiluit ad contemplandum unum, unde ex opposito diuiduntur. ergo uidetur, quod uita contemplatiua impediatur per actiuam.

SED CONTRA est, quod Greg. dicit in 6. moralium. Qui contemplationis arcem tenere desiderat, prius se in campo per exercitium operis probent.

RESPON. Dicendum, quod uita actiua potest considerari quantum ad duo. Vno modo, quantum ad ipsum studium, & exercitium exteriorum actionum: & sic manifestum est, quod uita actiua impedit contemplatiuam, in quantum impossibile est, quod aliquis simul occupetur circa exteriores actiones, & diuinæ contemplationi uacet. Alio modo, potest considerari uita actiua quantum ad hoc, quod interiores animæ passionibus componit & ordinat: & quantum ad hoc uita actiua adiuvat ad contemplationem, quæ impeditur per inordinationem interiorum passionum. Unde Greg. dicit in 6. moralium. Cum contempla-

tionis arcem aliqui tenere desiderant, prius se in campo per exercitium operis probent, ut solcite sciunt si nulla iam mala proximis irrogant, si irrogata a proximis æquanimiter portant, si oblati bonis temporalibus nequaquam mens lætitia soluitur, si subtrahtis non nimio merore fauciantur. Ac deinde perpendat, si cum ad semetipsos introrsus redeunt, in eo quod spiritualia rimantur, nequaquam secum rerum corporalium umbras trahant, vel fortasse tractas manu discretioris abigant. Ex hoc ergo exercitium uitæ actiue confert ad contemplatiuam, quod quietat interiores passionibus, ex quibus phantasmata proueniunt, per quæ contemplatio impeditur. Et per hoc patet responsio ab obiectione. Nam rationes illæ procedunt quantum ad ipsam occupationem exteriorum actuum, non autem quantum ad effectum, qui est moderatio passionum.

ARTICVLVS IIII.

Utrum uita actiua sit prior, quam contemplatiua.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod uita actiua non sit prior, quam contemplatiua. Vita enim contemplatiua directe pertinet ad dilectionem Dei, uita autem actiua ad dilectionem proximi: sed dilectio Dei præcedit dilectionem proximi, in quantum proximus propter Deum diligitur, ergo uidetur, quod etiam uita contemplatiua sit prior, quam actiua.

¶ 2. Præterea. Greg. dicit super Ezechielem. Sciendum est, quod sicut bonus ordo uiuendi est, ut ab actiua in contemplatiuam tendatur, ita plerumque uiliter a contemplatiua animus ad actiuam reflectitur. Non ergo simpliciter uita actiua est prior, quam contemplatiua.

¶ 3. Præterea. Ea quæ diuersis competunt, non uidentur ex necessitate ordinem habere: sed uita actiua & contemplatiua diuersis competunt, dicit enim Grego. in 6. Moral. Sæpe qui contemplari Deum quiete poterant, occupationibus preffi ceciderunt: & sæpe qui occupati bene usus humanis uiuerent, gladio suæ quietis extincti sunt. non ergo uita actiua prior, est quam contemplatiua.

SED CONTRA est, quod Gregor. dicit in 3. homi. super Ezechielem. Actiua uita prior est tempore, quam contemplatiua: quia ex bono opere tenditur ad contemplationem.

RESPON. Dicendum, quod aliquid dicitur esse prius dupliciter. Vno modo, secundum suam naturam. Et hoc modo uita contemplatiua est prior, quam actiua, in quantum prioribus & melioribus insiluit: unde & actiuam uitam mouet & dirigit. Ratio enim superior, quæ contemplationi deputatur, comparatur ad inferiorem quæ deputatur actioni, sicut uir ad mulierem, quæ est per uirum regenda, ut August. dicit 12. de Trin. Alio modo, est aliquid prius quo ad nos, quod est prius in uia generationis: & hoc modo uita actiua est prior, quam contemplatiua, quia disponit ad contemplatiuam, ut ex supra dictis patet. Dispositio enim in uia generationis præcedit formam, quæ simpliciter & secundum suam naturam est prior.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod uita contemplatiua non ordinatur ad qualemcumque dilectionem Dei, sed ad perfectam: sed uita actiua est necessaria ad dilectionem proximi qualemcumque. Unde Greg. dicit in 3. homi. super Ezechielem. Sine contemplatiua uita intrare possunt ad celestem patriam, qui bona quæ possunt operari, non negligunt: sine actiua autem intrare non possunt, si negligunt bona operari, quæ possunt. Ex quo etiam patet, quod uita actiua præcedit contemplatiuam, sicut id quod est commune omnium, præcedit

Homil. 14. a medio.

Li. 6. moral. c. 26. parum a prime.

Homil. 3. no multum procul ante medium.

Lib. 14. ca. 1. & 12. ca. 14. rom. 3.

Q. 181. art. 1. ad 3.

Homil. 3. parum ante medium.